

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 72

СІЧЕНЬ • JANUAR 2020 • Nr. 2 (3030)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

ХТО ШУКАЄ БОГА, ТОГО І БОГ ЗНАХОДИТЬ

Вільям Гол (1846–1917), «Закхей на смоковниці»

Читанням історії про митаря Закхея свята Церква має намір приготувати нас до особливого часу очищення, покаяння і духовного зросту – Великого Посту.

Шлях покаяння тому і називається шляхом, бо має початок, продовження і завершення. Тому потрібно найперше почати цей шлях, вступити на дорогу Спасіння. Далі цей шлях потрібно продовжити. Кожного року маємо глибше і глибше застановитися над нашим духовним і моральним життям.

Історія із митарем-грішником показує прекрасний початок правдивого навернення, тобто цілковитої зміни життя людини.

Закхей не був учнем Христа, не був навіть праведним чоловіком. Його називали найбільшим грішником, з ним ніхто не хотів товаришувати. Ось бачимо людину, яка мала все, але не мала основного – не була ніким правдиво люблена. Шукала цієї любові у грошах та у владі (роботі), але відчуття недостатності далі штовхало на пошуки. Пошуки правдивого щастя. Великий грішник шукав! Шукав спасіння! Можливо сам цього не усвідомлював, що шукав спасіння. Христос вкінці

цієї розповіді підкреслив, що Спасіння зійшло на цей дім, бо і він Син Авраама.

Син Авраама? Адже між ними є ціла епоха Старого заповіту? Авраам, згідно Біблії, – Батько віруючих людей, тих, хто поклав свою надію на Бога. Закхей став цим духовним сином, бо почав покладатися не на багатство і владу, а на самого Бога. Зрікаючись матеріального достатку, став віруючою людиною. Зустріч із Христом його переіменила. Кілька хвилин присутності із Месією дали зрозуміти правдиві цінності життя. Ми не знаємо про що була мова, які теми торкалися. Знаємо до якого висновку дійшов грішний чоловік – **покаявся**. Змінив своє мислення, свій погляд на життя. Те, що було у нього основою життя і першою, а може і єдиною ціллю життя, стало засобом до досягнення цілі. Неправдивою мамоною здобув Царство Боже. Творячи добро іншим, досягнув Спасіння!

Продовження на 4 стор. ▼

XI

С-на: Тетяна Давиденко

СЕРГІЙ ЖАДАН: ПРОЩАВАЙ, ЗБРОЄ

Хроніка отверезування виявилась доволі короткою. Спочатку багато кому здавалось, що достатньо просто змінити головнокомандувача. Адже цей, новий, обіцяв просто «домовитись посередині». Потім виявилось, що домовлятися із ним ніхто особливо не поспішає. Тому всі з нетерпінням почали чекати на зустріч із тим, із ким можна домовитись. На цю зустріч ставилось усе, багато хто справді почав вірити, що головне ім між собою зустрітись. Після цього війна

напевне завершиться. Чи вірив у це сам новий президент – питання риторичне, але всіх навколо він переконував саме в цьому: нам головне зустрітись, головне поговорити, головне побачити один одного.

Ну, ось вони поговорили, ми послушали. Війна триває. Обстріли не припиняються. Ніхто ні про що домовлятися не хоче. Ні для кого не існує жодного «посередині». Та й немає в цій війні жодного «посередині». Є агресор і є об'єкт агресії.

Продовження на 7 стор. ▼

С-на: Медіаресурс УГКЦ

Ось і цього року війна не закінчиться. Проста річ, усвідомлювати й проговорювати яку неймовірно важко. Скептики були до цього готові. Той, хто мав сподівання на нові обставини, нового президента, на ту легкість, із якою він обіцяв усе це завершити, припускаю, втратив частину свого оптимізму. Оскільки жодних передумов для того, аби війна ближчим часом завершилася, наразі просто немає.

На **5 стор.** публікуємо інтерв'ю з патріархом Святославом. В розмові з Інною Кузнецовою з Радіо Свобода Патріарх відповідає на запитання про можливий перехід на григоріанський календар, про діалог між УГКЦ та православними Церквами, про гендерні проблеми та інше.

НА ПІДТРИМКУ ЦЕЛІБАТУ В СИНІВСЬКІЙ СЛУХНЯНОСТІ ПАПІ

Андреа Торніеллі, Редакційний директор Дикастерії в справах комунікації, наводячи думки Папи Франциска щодо целібату, коментує оприлюднені у Франції уривки з книги Папи-емерита Бенедикта XVI та Префекта Конгрегації Божественного Культу і дисципліни Святих Тайн кардинала Роберта Сари про священство.

▲ Кастель-Гандольфо п. Риму, 23.03.2013 р.
Зустріч Папи Римського Франциска з Папо-емеритом Бенедиктом XVI

В січні у Франції має побачити світ книга на тему священства у співстворстві Папи-емерита Бенедикта XVI та кардинала Роберта Сари. Раніше часопис «Le Figaro» опублікував деякі уривки з книги, з яких стає зрозумілим, що автори приєднуються до дискусії на тему целібату й можливості висвячувати одружених чоловіків.

ЕПІСКОПИ В СИНІВСЬКІЙ СЛУХНЯНОСТІ ПАПІ

Коментуючи текст, опублікований «Le Figaro», Андреа Торніеллі звертає увагу на те, що автори, визнаючи себе єпископами «в синівській слухняності Папі Францискові», що «шукають істину» в «дусі любові до єдності Церкви», захищають дисципліну священничого целібату й наводять аргументи, чому не варто її змінювати.

Кардинал Сара в своєму тексті нагадує, що «існує онтологічно-сакраментальний зв'язок між священством і целібатом. Будь-яке послаблення цього зв'язку підважить навчання Собору та Павла VI, Івана Павла II і Бенедикта XVI. Закликаю Папу рішуче захистити нас від такої ймовірності, наклавши вето на будь-яке по-

слаблення законів про священничий целібат, навіть якщо це обмежене до якогось регіону». Кардинал називає «душпастирською катастрофою, церковним розумінням і затемненням розуміння священства» ймовірну можливість висвячувати одружених чоловіків.

Бенедикт XVI у своєму короткому внескові, роздумуючи над темою, сягає єврейських коренів християнства. Він стверджує, що священство і целібат поєднані вже від самих початків «нового союзу» між Богом і людством, встановленим Ісусом. Він нагадує, що в давній Церкві, тобто, в першому тисячоріччі, «одружені чоловіки могли отримати таїнство рукоположення, якщо зобов'язувалися зберегти статеву стриманість».

НЕ ДОГМА, АЛЕ ЦІННИЙ ДАР

Андреа Торніеллі нагадує, що священничий целібат «не є й ніколи не був догмою». Йдеться про церковну дисципліну Латинської Церкви, що становить «цінний дар», як про нього висловлювалися останні Римські Архиєреї. Східні Католицькі Церкви передбачають можливість

висвячувати одружених чоловіків, а деякі винятки були внесені саме Бенедиктом XVI в Апостольській конституції «Anglicanorum coetibus», присвяченій англіканцям, що просять про співпрацю з Католицькою Церквою, якою передбачається допущення до священств одружених чоловіків, «згідно з об'єктивними критеріями, затвердженими Апостольською Столицею».

ПАПА ФРАНЦИСК ПРО ЦЕЛІБАТ

Редакційний директор Дикастерії в справах комунікації вказує на те, що Папа Франциск неодноразово висловлювався щодо цього питання. Ще як кардинал, у книзі-розмові з рабином Абрахамом Скуркою він пояснював, що прихильно ставиться до збереження целібату, «з усіма "за" і "проти", які він з собою несе, бо йдеться про десять сторіч позитивного досвіду, а не помилок».

На початку минулого року, під час перельоту з Панами до Риму, Папа Франциск процитував свого попередника св. Павла VI: «Волю віддати своє життя, перш ніж змінити законодавство

про целібат» і додав: «Особисто я вважаю, що целібат є даром для Церкви. Я не погоджуюсь з тим, щоб дозволити факультативний целібат». Він також згадав про дебати між богословами про можливість винятків у деяких віддалених регіонах, як от тихоокеанські острови, але наголосив, що це «не його рішення».

ЦЕЛІБАТ І «АМАЗОНСЬКИЙ» СИНОД

Далі Андреа Торніеллі зазначає, що ця тема жваво обговорювалася під час Синоду Єпископів у жовтні минулого року, присвяченого Амазонському регіону. В кінцевому документі йдеться про те, що деякі єпископи просять про можливість висвячувати на священників одружених постійних діячів. Але варто зауважити, що в підсумковій промові Папа не згадавав, навіть побіжно, цю тему. Говорив, натомість, про чотири виміри Синоду, що стосуються інкультурації, екології, соціальних питань і душпастирства. В цій промові Святіший Отець говорив про креативність нових служінь, про роль жінок, а також звернув увагу на те, що, іноді, священники з країн амазонського регіону від'їжджають до США та Європи, але не на місійні терени в своїй країні.

Дякуючи при цій нагоді працівникам засобів комунікації, Папа Франциск закликав їх, поширюючи Кінцевий документ, зупинятися, радше, на аналізові, «що є частиною, де Синод насправді якнайкраще висловився», та не потрапити в пастку зупинятися на тих чи інших дисциплінарних питаннях, «яка партія здобула перемогу, а яка програла».

о. Тимотей Т. Коцур,
ЧСВВ, Ватикан

КНИЖКА ПРО ЦЕЛІБАТ: ЗАЯВА СЕКРЕТАРЯ ПАПИ-ЕМЕРИТА

Префект Папського Дому й особистий Секретар Папи-емерита Монсеньор Георг Генсвайн заявив, що Папа Бенедикт XVI не авторизував вказувати його ім'я як співавтора книжки кардинала Роберта Сари.

14 січня монсеньор Георг Генсвайн повідомив інформаційним агентствам «KNA», «ANSA» стосовно книжки, яка має вийти до друку у Франції та співавтором якої, поряд з кардиналом Робертом Сарою, вказаний Папа Бенедикт XVI. «Можу підтвердити, що сьогодні вранці за вказівкою Папи-емерита я звернувся з проханням до кардинала Роберта Сари, щоб він зв'язався з видавцями книжки й попросив їх забрати ім'я Бенедикта XVI як співавтора самої книжки, а також усунути його підпис зі вступу й підсумків», – йдеться в повідомленні.

«Насправді, Папа-емерит, – читаємо далі в повідомленні, – знав, що кардинал готував книжку й надіслав йому короткий текст про священство, дозволяючи йому використовувати цей текст так, як він вважав за потрібне. Але він не затверджував ніякого проекту на книжку як співавтор і не бачив та не авторизував обкладинки. Виникло непорозуміння, не ставлячи під сумнів добрі наміри кардинала Роберта Сари».

Радіо Ватикан

XI

РОСІЯ ЗАЛЯКУЄ ГРОМАДИ, ЯКІ ПЕРЕХОДЯТЬ ДО ПЦУ

РПЦ дуже боляче втрачати першість, тому вона підкупає суди та затягує перейменування за допомогою проросійських політиків в Україні. РФ намагається залякати судами та тиском громади, які переходять до Православної Церкви України. Про це в ефірі «5 каналу» сказав Предстоятель ПЦУ Епіфаній.

Продовження на 3 стор. ▼

С-на Олени Ляхович, «Гал-інфо»

РОСІЯ ЗАЛЯКУЄ ГРОМАДИ, ЯКІ ПЕРЕХОДЯТЬ ДО ПЦУ

▼ Продовження. Початок на 2 стор.

«Росія завжди намагається протидіяти УПЦ. Коли ми отримали Томос, Путін зібрав засідання Ради національної безпеки. Настільки питання Української Церкви важливе для Москви. Вони розуміють: якщо в Україні всі православні будуть об'єднані ПЦУ, РПЦ втратить позиції на міжнародній арені», – заявив Епіфаній.

Він додав: «Росії дуже боляче втрачати першість. Раніше 40% РПЦ знаходилося на території України. РФ практично по кожній громаді, яка приєдналась до ПЦУ, йде до суду за допомогою проросійських політиків в Україні. Тут залучені фінанси, залякування. З боку УПЦ діють адвокати, юристи. Церква працює в межах закону. Держава має реагувати на такі виклики, щоб все відбувалось у правовому полі».

За словами Предстоятеля, в Україні про-

російські сили намагаються тиснути на вірян: «На заході Московський патріархат присутній менше, ніж на сході і в центрі. Там Росія намагається боротися з ПЦУ. Є громади, де більше 90% хочуть перейти до ПЦУ. Тоді росіяни починають підтримувати інші 10%. Виникають штучні конфлікти, які потрібні для картинки».

Епіфаній також додав, що РПЦ в Україні має перереєструватись, як це передбачено законом. «Російська Православна Церква не хоче називатись Московською, хоча релігійний центр має в Москві. РПЦ намагається вводити в оману вірян, які вважають себе частиною Української Православної Церкви», – заявив Предстоятель ПЦУ. Він додав, що минулого року до ПЦУ долучилися 600 парафій Московського патріархату. (А.Ф.)

Думи мої...

ДУМА ПРО ВІЙНУ

Цим дописом я завдячую Олександрю Юрчаку. Почитавши мої попередні пости, він запитав: ОК, ми справді різні. Але що тоді робить нас усіх українцями? Чи є якась «національна ідея», яка об'єднує українських автохтонів-консерваторів, колоністів-лібералів, націонал-лібералів та консерваторів-малоросів?

Соціологія підказує лише одну відповідь: найбільше нас єднає бажання бути незалежними. Ні мова, ні віра, ні спільне бачення майбутнього, ані по-трактування минулого так не єднають українців, як прагнення самим визначити свою долю. Одразу дві поважні соціологічні компанії зафіксували в серпні [2019 р.] рекордну підтримку незалежності України – 82% (група «Рейтинг») та 89% (КМІС). Причому за роки війни ця підтримка помітно зросла. Виходить, що наразі наша «національна ідея» існує у формі заперечення: ми – не росіяни, ми – не поляки, ми – інші. В чому інші – питання наразі відкрите. Тому саме наявність актуального ворога створює для нас базову точку самоідентифікації.

Допоки в нас не з'явився інший спільний фундамент самоідентифікації себе як українців, зарано миритись з Путіним. Як це не крамольно звучить, але саме Владімір Владімірович зараз виступає головною скрепою, яка тримає до купи українську націю. Бо саме російська агресія, як ніщо інше, дає нам відчуття єдності. Небажання жити в російській губернії – головна ознака сучасного українця. Саме зовнішній тиск перетворює нас з наддніпрянців, галичан, буковинців, волинян, подолян, полтавців, слобожанців, поліщуків, одеситів, киян, харків'ян, львів'ян, дончан та окремих індивідуумів, «які нікому нічого не винні», на українців.

Я далекий від героїзації війни. Геройство на ній сусидить з мародерством. Вірність – зі зрадою. Солідарність і взаємодопомога – з совковою бюрократією та дегуманізацією підлеглих. Війна – це кров, каліцтва, депресії, смерть і бруд. Це алкоголь, наркотики та контрабанда. Це те, що політкоректно називають «небойові втрати».

Алегорія боротьби України за незалежність Миколи Битинського. Журнал «Гуртуймося», ч. I (XIII), 1935 р.

І тим не менш наразі війна за незалежність – це той головний маркер, щодо якого українці настільки чітко і масово самоідентифікують себе саме як українці. Попри всі ті (іноді несумісні між собою) змісти, які вони вкладають в цей термін. Бо це війна за право бути собою. Навіть коли це «собою» настільки різне.

Завершити війну зараз – все одно, що вийняти з печі недопечений хліб. Він буде глевким та неістівним. Війна болить українцям. Вони воліють її якнайшвидшого завершення. Але це бажання миру за будь-яку ціну – спокуса пацієнта втекти з лікарні, бо там, мовляв, ставлять крапельниці та роблять уколи. Війна – зло. Але це зло – наразі найміцніша гарантія того, що Україну не розірве із середини.

Втім треба пам'ятати, що і піч і лікарня – тимчасові стани, які допомагають досягнути стану нормальності. Коли хліб готовий, його виймають з печі. Коли пацієнт одужав, його виписують з лікарні. Війна добра лише на період ембріонального розвитку нашої спільності. Вона – лише шво, яке треба буде зняти, щойно наші протиріччя втворюють правила мирного співіснування таких різних українців...

Пам'ятаймо, що 1922 року в день ратифікації мирного договору між Великобританією та Ірландською республікою, яка щойно виборола незалежність, в Ірландії почалася громадянська війна...

Геннадій Друзенко, з Фейсбуку

ЗМІНИ НА ЧОЛІ МЕЛЬБУРНЬСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УГКЦ В АВСТРАЛІЇ

15 січня у Ватикані повідомлено про те, що Папа Франциск прийняв зречення з пастирського уряду, подане вл. Петром Стасюком, ЧНІ, Єпархом Єпархії свв. Петра і Павла в Мельбурні (якому в липні ц.р. виповниться 77 років життя).

Святіший Отець призначив новим Єпархом о. Миколу Бичка, ЧНІ, на даний час парафіяльного співслужителя на парафії св. Івана Хрестителя в Ньюарку, США. Владика-номінат Микола Бичок народився 13.02.1980 р. в Тернополі. В липні 1997 р. вступив до Згромадження Найсвятішого Ізбавителя, здійснюючи чернече та богословське формування в Україні та Польщі, здобувши ліцензіат з душпастирського богослов'я. Склавши 17.08.2003 р. довічні обіти, 03.05.2005 р. отримав ієрейські свячення. Отець Микола здійснював душпастирські служіння в храмі Матері Божої Неустанної помочі в Прокоп'євську (РФ), був настоятелем монастиря Отців Редемптористів та парафії в Івано-Франківську, провінційним економіком. Від 2015 р. служить на парафії св. Івана Хрестителя в Ньюарку, США, Філадельфійської архієпархії УГКЦ. (о. Тимотей Т. Коцур, ЧСВВ, Радіо Ватикан)

УБИТИЙ МІСІОНЕР

83-річний о. Джозеф Голландерс, бельгійський місіонер, який уже понад півстоліття працював у Південній Африці, став першою у 2020 р. жертвою серед місіонерів. Найімовірніше, місіонера вбили в неділю, після того як він повернувся зі Служби Божої. Його тіло зі зв'язаними руками й ногами поліція знайшла у нього вдома в селі Бодібе, на півночі ПАР. Поліція провадить слідство, але не надала жодної детальнішої інформації щодо причин і перебігу цієї події. (CREDO)

КВЕБЕК: ВЛАДА ОГОЛОШУЄ ПРО ЛІКВІДАЦІЮ РЕЛІГІЇ В ШКОЛАХ

Влада франкомовної провінції Канади хоче ліквідувати шкільні заняття з етики та релігійної культури. Натомість діти відвідуватимуть заняття з сексуальної освіти, правознавства, демократії, культури та цифрового громадянства. Боротьба з релігією в школі є одним із наслідків нового закону про секуляризм держави. За два роки релігійна культура має зникнути з підручників. На думку урядовців, згадка про неї в школі дискримінує атеїстів. Єпископи Квебеку закликали владу переглянути це рішення. Вони наголошують, що ці заняття сприяли взаємному пізнанню та повазі жителів регіону, цим захищаючи молодь від впливу радикальних ідеологій. Канадські єпископи також нагадують, що батьки повинні мати вирішальну думку в питанні виховання своїх дітей. (Радіо Ватикан)

У 2019 РОЦІ В ЄВРОПІ ЗРОСЛА ХРИСТІЯНОФОБІЯ

У 2019 році в Європі зафіксували щонайменше 3000 актів вандалізму, спрямованих проти різних християнських об'єктів: церков, шкіл, кладовищ та пам'яток. Ескалація атак відбулася у Франції, але кількість нападів також зросла у Німеччині, Бельгії та Ірландії, йдеться у доповіді американського Інституту Гейтстоун. Кількість актів нетерпимості збільшилась у Франції та Німеччині пропорційно збільшенню хвилі імміграції з мусульманського світу. Однак засоби масової інформації не надають інформацію про винуватців та країну їхнього походження. Також немає детальних даних, що дали б можливість приписати конкретні напади групам, пов'язаним з течією антихристиянського ісламу або джихадистами. В Іспанії основними винуватцями нападів на церкви та хрести були анархісти, радикальні феміністки та екстремісти з крайнього правого угруповання. У доповіді перераховано чотири причини нападів. Перший – це звичайний вандалізм. Економічні мотиви – ще одна причина. Злодії крадуть дзвони, металеві предмети культу та елементи електроустановки. Третій мотив – політичні причини, які в основному вражають католиків з боку радикальних феміністок та прихильників світської держави. Існує також релігійний мотив, який вказує на відкриті готовності проявляти зневагу до віруючих. (Католицький оглядач)

ЗА МИНУЛИЙ РІК ЗАГИНУЛИ 132 УКРАЇНСЬКИХ ВОЇНІВ

У 2019 р. на Донбасі загинули 132 українські військовослужбовці, ще 716 були поранені. «Загалом упродовж 2019–2020 років через постійні атаки з боку незаконних збройних формувань на території Донецької області загинув 101 військовослужбовець, 519 дістали тяжкі поранення, у Луганській області – 31 та 197 відповідно», – повідомляє Офіс генерального прокурора. (День)

ХТО ШУКАЄ БОГА, ТОГО І БОГ ЗНАХОДИТЬ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Був у небезпеці егоїзму, грошоловства, марнославства, захланності і себе спас, врятував від вічної і земської погібелі. Став благодійним і праведним чоловіком, став любленим Богом і людьми.

ПОШУК БОГА МАЄ БУТИ ПОСТІЙНИМ

Хто зупинився, той стоїть на місці. Здається, що коли людина стоїть на місці, тоді і не змінюється – але ми знаємо, що в цьому світі все змінюється! І якщо не змінюється

в кращу сторону, тоді залишається лише один напрямок – зміна у гіршу сторону.

Погляньмо у своє життя і побачмо ті сторони життя, які ще залишаються для нас небезпечними – адже віддаляють нас від Бога, творять

перешкоду у людських відносинах. Почнімо наслідувати Закхея, щоб зрестися того, на що ми так покладаємось і натомість покласти свої надії на Бога. Неправдиво щось здобудемо, але воно щастя нам не принесе, а душу по-

губить. Бог дасть тобі те, що зробить тебе щасливим тут на землі і у вічності. І ти також станеш сином Батька віри, який шукав Бога, а Бог його знайшов.

о. Віталій Тарасенко.
Подано за: rozdum.org.ua

ХТ

БОГУ ПОДЗВОНИЛА ДУША...

(притча)

Богу подзвонила душа, щоб виконати своє заповітне бажання.

— Алло, вітаю! Можу я поговорити з Богом?

— Доброго дня! З'єднаю!

— Вітаю, Душе моя! Я уважно слухаю тебе!

— Добридень, Господи! Як добре, що я до тебе нарешті подзвонилася! Прошу Тебе, виповни моє бажання!

— Добре! Ти вже придумала, що бажаєш отримати?

— Звичайно, Господи! Хочу кохання великого і чистого! Господи, я вже стільки всього тобі загадувала, а ти все не виконуєш ніяк! Це напевно тому, що я до тебе не подзвонювалася, і ти мене не чув! Але цього разу...

— Зачекай, будь ласка! Спочатку я тебе з'єднаю з Відділом здійснення мрій, раптом ти зрозумієш для себе щось важливе, чому твої бажання, як ти кажеш, не виконалися! А потім я уважно знову поговорю з тобою!

— Вас вітає Відділ здійснення мрій! Щоб ви хотіли дізнатись?

— Доброго дня! Мене до вас направив Господь і сказав, що перш

Mike Kiev, планета Земля, графічна робота

ніж загадувати нові бажання, добре б дізнатися долю колишніх, чому вони не справилися.

— Зрозуміло, хвилиночку. А, ось! Всі бажання душі. Ви слухаєте?

— Так, уважно.

— Починаємо з останнього року:

1. Набридла робота! (Виконано, робота набридла!)

2. Чоловік не звертає уваги. (Виконано, не звертає!)

3. Ой, мені б трохи грошей! (Виконано, грошей трохи!)

4. Подруги – дурепи. (Виконано!)

5. Ой, от би у відпустку, хоч куди-небудь. (Виконано, куди-небудь – до свекрухи на дачу!)

— Продовжувати? Тут приблизно на рік читання!

— Ні, ні, я все зрозуміла!

— Господи, я все зрозуміла! Я буду відслідковувати кожну думку, навіть найменшу! Я прошу Тебе завжди посилати мені позитивні думки! Я прошу Тебе допомогти мені зрозуміти, що Ти мені завжди допомагаєш і все виконуєш! А зараз я хочу як слід подумати. Можна передзвонити пізніше?

— Звичайно, любя! Чекайму!

У своїх молитвах не скаржтеся Богу, що у вас все погано. Він може подумати, що ви ще не знаєте, що таке насправді погано, і покаже вам це. Скажіть Господу, що у вас все добре. Тоді він подумас: «Ти ще не знаєш що таке по-справжньому добре!».

Подано за інтернет-сторінкою «Ісус – дорога, істина і життя».

ХТ

У ПОШУКАХ БОГА

Митарство – це найгірша професія, яку можуть мати люди взагалі. У той час території сучасної Палестини, Ізраїлю були захоплені, окуповані військами Римської імперії. Самі римляни не сильно знущалися над тими людьми, яких вони взяли у фактичне рабство. Вони не мали сенсу убивати їх, але брали від них величезні податки для того, щоб утримувати імператора та армію його прислужників.

І от для того, щоб збирати ці податки, на службу набиралися найбільш злі та жорстокі люди із завойованого народу. Такі люди, які могли силою забрати останнє. Звісно, що народ не любив митарів, бо вони не без користі для себе, часто забирали в людей більше, ніж встановив імператор. Митарі залюбки користалися

такою можливістю, і будучи в певному сенсі посередниками, самі непогано збагачувалися на цьому.

Прості і бідні люди слово «митар» мали як образливе і лайливе. Коли вони чули або бачили, що поруч проходить митар, то вони знали, що поруч них йде погана, жорстока людина. Навіть і у тому випадку, коли вони абсолютно не знали цієї конкретної людини: хто він, як він жив, як він поведився щодо інших. Євангелист в цьому випадку нам ще доповнює інформацію про Закхея. Він пише, що Закхей був не простий митар, але начальник над іншими митарями області. Це означало, що він настільки досяг успіху у своїй справі, що багато в чому перевершив усіх тих збирачів податків, яких знали люди в місті. Тож подумаймо, яке велике духовне багатство увійшло в дім і серце цього мита-

ря Закхея, що Сам Бог побажав оселитись у ньому.

Натовп людей вже чекав Христа. Всі знали, що Той, хто заїде сьогодні у їхнє місто, буде просто людиною, однією з багатьох. Всі знали що Ісус – Великий Чудотворець, Спаситель світу і обіцяний Месія. Це збрало багато людей біля брами міста. Великий натовп не розрізняв ні бідних, ні багатих, ні простих селян, ні заможних панів. Багато людей, які вважали себе праведниками, чекали Христа, і чекали від нього нових чудес. І от цей знатний і багатий митар, який, до речі, мав багато під собою підлеглих, рабів і слуг, і навіть римське військо йому прислужувало, не постидався своєї великої посади, він переміг свою гордість і виліз на дерево (він був маленький на зріст), щоб хоч здалеку, «краєчком ока» поглянути на Бога. **Продовження на 5 стор. ▼**

У ПОШУКАХ БОГА

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

В цьому епізоді ми побачили великий подвиг смирення митаря. Він не зважав на те, що про нього будуть думати ті люди, які знають ким він був. Коли він побачив можливість зустрічі з Богом, він переступив через самого себе, навіть і у такому випадку, який для багатьох очевидно виявлявся нерозумним.

Навчаючись цьому від Закхея, кожен з нас повинен пам'ятати, що ми, дорогі брати і сестри, кожного разу, коли приходимо до сповіді з наміром правдивого покаяття, мусимо розповісти (не приховуючи і не встидаючись) усі свої гріхи священнику. Як би нам не було соромно, як би ми не говорили собі, що люди, а тим більше сам священник нас осудять за нашу поведінку. Не треба цього боятися. Не треба боятися людей. І тим більше не потрібно боятися свого душпастиря. Треба боятися лише свого нерозкаяного гріха.

Кожного разу, коли ми приходимо сповідатися, ми повинні в собі збудити такі відчуття, щоб наше покаяття було покаяттям не лише словами, і не лише намірами.

Як ми часто з вами міркуємо: я хочу покаятися, і скажу про це на сповіді. Але в реальному житті ми нічого не робимо, щоб це підтвердити. Дуже часто після сповіді священники кажуть нам тричі прочитати «Отче наш» чи «Богородице Діво». І це добре, звичайно, що ми це робимо. Але цього недостатньо! Для того, щоб повністю звільнитися від своїх гріхів, людина мусить просто перестати їх чинити знову.

Без конкретних справ любові наша найдовша сповідь є недійсною. Так само як визнання хвороби, чи правильний діагноз людину не виліковують, так і наше багатослів'я до Христа нас не на-

ближує. Якщо ми знаємо про свою хворобу, то нам потрібно звернутись до лікаря, отримати рецепт, купити ліки, приймати їх регулярно, а коли не допоможе – лягати в лікарню і робити це все знову. Так само, і просте визнання того, що у нашому житті був той чи інший гріх, сам по собі жодної користі нам не приносить. Користь нам робить тільки сама зміна життя. Якщо ми аналізуємо власне життя, і бачимо що є речі, які нам варто виправити, і які ми можемо виправити, значить для справжнього і повноцінного покаяття нам треба це зробити якомога швидше.

Ісус, звертаючись до Закхея сказав, що нині Йому належить бути в його домі, і освятити його своєю присутністю. Митар тоді швидко зліз із дерева та з радістю поспішив до своєї домівки, щоб приготувати у себе місце для Христа і Його Учнів. У той час всі, хто бачив все, що відбувається, почали нарікати і глузувати з них обох: і з Ісуса Христа,

і з митаря Закхея. Люди не могли збагнути, як Син Божий, Месія і Чудотворець захотів говорити до великого грішника і розбійника, зрадника свого народу, і жорстокосердного чиновника-окупанта.

По великому рахунку, ми з вами часто думаємо так само. Ми засуджуємо людей, бо переконані, що ми завжди набагато кращі за тих, хто нам не подобається. Подібно до Закхевих сучасників, ми так само засуджуємо тих людей, яких насправді і не знаємо. Раніше й дійсно він був грішником, і служив дияволу більше, аніж більшість пересічних жителів Єрихону. Але як тільки він зустрів Христа і покався, то став зовсім іншою людиною. «Половину свого майна віддам убогим, а кого скривдив – поверну учетверо». І ми з вами знаємо, що він і справді покався, бо виконав свою обіцянку Богу і людям.

Справжнє покаяття – це не лише слова, які ми часто механічно повторюємо. «Я каюся», «Прости мені Боже», «Будь милостивий до мене грішного». Каєшся? Доведи своїм життям те, що ти реально хочеш повернути свою втрачену чистоту душі, щоб Бог увійшов в оселю твого серця, як Він нині входить в оселю і серце митаря і грішника Закхея.

Людам, які нині хочуть наблизитись до Бога, навіть не треба залазити на якісь дерева. На кожній вулиці вже є храм, немає нестачі релігійної літератури, чи священнослужителів. І лише наша лінь та духовна байдужість призводять до того, що храмів багато, але вони дуже часто стоять собі пустою, немовби мовчки дорікають нам.

Протоієрей Євген Заплетнюк.
Подано за: old.bogoslov.org;
текст скорочено

ХТ

КОЛИ БУДЕМО СВЯТКУВАТИ РІЗДВО РАЗОМ?

► Ми зустрічаємося з вами у день, коли мільйони людей по всьому світу святкують Різдво. Але для більшості українців це ще не свято, хоч і вихідний день. І багато людей (ми ставили запитання у мережі Фейсбук) пишуть: то коли вже ми будемо святкувати Різдво разом?

Блаженніший Святослав: Очевидно, питання святкування Різдва – це не питання дати. Це є питання переживання певної події, переживання Божої присутності між нами. Мусимо шукати шляхів переходу на григоріанський календар. Хоча ми повинні усвідомлювати, що мусимо перейти разом, щоб цей перехід, ця зміна календаря не зруйнувала внутрішньої єдності жодної з Церков. Не йдеться про зміну дати Різдва, йдеться про зміну цілого календаря.

► Так. І багатьох хвилює: а коли ж буде Миколая, а коли ж буде Покрова?

Блаженніший Святослав: Я вам розкажу одну ситуацію

25 грудня 2019 р. Глава Української

Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав

взяв участь у програмі «Ваша свобода»

із Інною Кузнецовою, що виходить

на інформаційному ресурсі

«Радіо Свобода».

ГЛАВКОМ

пасторальну, яка сталася кілька років тому у нашій громаді у Відні. Ми маємо старовинну парафію святої великомучениці Варвари, яка вже давно перейшла на григоріанський календар. Але ось появилась гро-

мада УПЦ, і там священник у Фейсбуці поширив таку фразу, що справжнє свято Покрова не є 1 жовтня, а 14 жовтня. І от справжнє свято козацькості, українського війська не 1 жовтня, але 14 жовтня. Ми ба-

чимо, що зміна календаря потягне за собою зміну свят не тільки церковних, але і громадянських, і державних у тому числі. Коли ми будемо святкувати Різдво 25 грудня, то це означає, що Богоявлення, тобто велике освячення

вод, буде 6 січня, не 19-го. Миколая будемо святкувати 6 грудня відповідно.

► Є ще одна річ. Бо це свята, які, так би мовити, прив'язані до дат. А є свята, які до дат не мають стосунку. Як Великдень, наприклад.

Блаженніший Святослав: Є поняття т.зв. новоюліанського календаря, коли т.зв. нерухомі свята, наприклад, як Різдво, святкуються за новим стилем, себто за григоріанським календарем. Але рухомі свята, які пов'язані з пасхальним циклом, і саме свято Пасхи залишається за старим юліанським способом вираховування цього дня. Це є лише дисциплінарні питання, які встановлені перш за все церковною владою. І, оскільки вони не належать до суті християнської віри, яка є незмінною, коли йдеться про дати, про календарі, їх можна міняти. І це повинно служити для якоїсь цілі. Я думаю, що наші слухачі спонтанно цю ціль окреслили: бути разом.

Продовження на 6 стор. ▼

КОЛИ БУДЕМО СВЯТКУВАТИ РІЗДВО РАЗОМ?

▼ Продовження. Початок на 5 стор.

► Але для цього, очевидно, потрібна якась роз'яснювальна робота. І, можливо, разом, вам і Предстоятелю ПЦУ, Блаженнішому Епіфанію, вирішити, що це так буде.

Блаженніший Святослав: Я думаю, що ми будемо разом дійсно про це говорити, над цим працювати. Але велика частина можливості цього не лежить у площині лише юрисдикції чи адміністративної влади предстоятелів. Дуже багато залежить від свідомості самих людей, щоб люди розуміли, що перехід на новий стиль не означає перехід на несправжні дати. Як ми чули про «справжнє» і «несправжнє» свято Покрова. Йдеться про певні зміни, які мали би послужити кращому святкуванню тих чи інших подій.

► Ви і ПЦУ – як йде процес можливого об'єднання?

Блаженніший Святослав: Процесу об'єднання немає. Він не йде. Сьогодні, коли йдеться про ПЦУ, йдеться про її входження у сопричасття з іншими помісними Православними Церквами. І це є її пріоритетом. Між нами є поки що обмін деклараціями про готовність опрацювати дорожню карту.

► У Києві є Церква, яка називається УПЦ (МП). Не можна сказати, що вона аж надто схильна до сопричасття. І коли я говорила про те, що варто, можливо, об'єднатися з Блаженнішим Епіфанієм, не згадала владику Онуфрія. Що стоїть на заваді в процесах об'єднання, є в протиріччі з УПЦ (МП)?

Блаженніший Святослав: Я думаю, що є дуже багато, можливо, таких інтерпретацій історії, зокрема історії Церкви. Коли йдеться про УПЦ (МП), ми маємо дуже спорадичні контакти і діалогу як такого немає. Я ще ніколи не міг мати особистої зустрічі з його блаженством, митрополитом Онуфрієм, хоча ми багато раз про це просили і висловлювали своє бажання.

► А якщо говорити про отримання патріархату від Римо-Католицької Церкви, то це питання дуже давно дискутується і щось тупцюється на місці. Чи можна говорити, що на заваді стоїть московська Церква?

Блаженніший Святослав: Найперше хочу підкреслити, що ми не є частиною Ри-

мо-Католицької Церкви. І ми не шукаємо якогось визнання з боку Римо-Католицької Церкви. Ми є помісною Церквою свого права. Коли йдеться про патріаршу гідність, мова йде не про титул, не про «шапку», йдеться про механізми організації церковного життя. І ось на зустрічі, яку ми мали зі Святішим Отцем в липні 2019 р., ми якраз і говорили про механізми організації нашої Церкви.

У чому полягає той патріарший рівень організації? Що життя нашої Церкви виходить поза межі лише якоїсь локальної території. Ми є дійсність, яка живе у цілому світі. І тому ми потребуємо патріарших механізмів для того, щоб розбудувати і зберігати внутрішню єдність тих структур, і щоб вони не фрагментувалися і не розпоршувалися.

І ось ми з боку римської Апостольської столиці отримали повну підтримку і розуміння. Тобто Святіший Отець і Римська курія абсолютно готові допомогти Главі УГКЦ ефективно розвивати нашу Церкву на всіх континентах світу. І одним із таких конкретних кроків цієї думки чи цього бажання було створення нашого нового екзархату в Італії, де осередком українського екзарха стало місто Рим, де властиво єпископом Риму є сам папа.

► Жорстке запитання: «Чому ви підтримуєте Московський патріархат у питаннях дискримінації з орієнтації? Чи ви за те, аби людям відмовляли у прийомі на роботу через те, що він – гей чи лесбійка?»

Блаженніший Святослав: Я не підтримую жодних патріархатів. Я хочу, щоб наше українське суспільство було свідоме християнського бачення, зокрема, коли йдеться про статевість і людську особу. Ми шануємо переконання всіх. Але я думаю, що є певні вічні істини, які ми все-таки мусимо мати у нашій свідомості. Тобто ми є проти будь-якої дискримінації, але ми є за сімейні цінності.

► Запитання: «Чому так мало греко-католицьких храмів і приміщень в Києві та на Київщині?»

Блаженніший Святослав: У нас сьогодні в Києві набагато більше зареєстровано і діє громад, ніж ми маємо храмів. Наші громади у Києві сьогодні орендують різ-

ні бібліотеки, офіси, інші пристосовані приміщення. Тому що прямо не можемо отримати земельні ділянки для будівництва наших храмів. А навіть там, де ми отримали ці ділянки, нам заважають будувати наші церкви. Наприклад, Біла Церква біля Києва. Це є яскравий приклад. Тому я буду дуже вдячний, якщо права наших віруючих, зокрема тут, на Київщині, будуть належним чином пошановані. І тоді, будьте певні, з часом постануть храми там, де вони сьогодні конче потрібні.

► Хотілося б поговорити про роботу капеланів в зоні ООС. Наскільки вони допомагають? І потім повертаються люди. Яку роботу душпастирську проводить Церква з тими, хто повернувся?

Блаженніший Святослав: З самого початку цих болючих моментів війни на сході України наші священники були поруч наших військовослужбовців. Сьогодні ми маємо навіть два способи присутності священників у війську. Є штатні капелани, які сьогодні є присутні відповідно до певних механізмів Міноборони. І знову ж таки ми маємо велику частину капеланів-волонтерів, які, не зважаючи на небезпеку для їхнього здоров'я і життя, все ж таки є поруч українського війська.

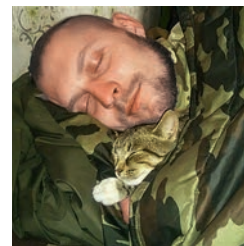
Безперечно, що капеланське служіння не обмежується лише присутністю капеланів у зоні бойових дій. Тому що наші військовослужбовці і навіть ті, які є звільнені у запас, потребують подальшого супроводу. Наш синод єпископів сьогодні опрацює окреме душпастирське звернення щодо зцілення ран війни. І ми думаємо, що ось те пастирське служіння якраз повинне і допомогти сьогодні і ветеранам бойових дій, і їхнім сім'ям, і навіть їхнім дружинам, всім тим, хто страждав від війни, отримати можливість такого зцілення.

Ми також хочемо готувати капеланів, тому що капелан має бути фахово підготовлений. Але так само відчуваємо, що і вони потребують певної реабілітації, коли повертаються додому. Бо теж і вони на своїй душі і тілі носять рани війни.

► Багато отців, можливо, не так багато, як по всій Україні, але на Донеччині і Луганщині були храми УГКЦ,

змушені були виїхати. Коли вони були там, то потерпали, їх переслідували. Як вони зараз, як облаштувалися? Як громади коло них? На Харківщину переїхали. Так?

Блаженніший Святослав: Ми лишилися на окупованих територіях. Ми не залишили наші храми і наших людей. У нас є 11 парафій на окупованій території. Очевидно, що рівень їхнього пастирського життя трошки є інший. Але, наприклад, у Донецьку наш кафедральний собор не опорожнів. Хоча дуже багато людей виїхало з Донецька. Наші священники, перетинаючи лінію розмежування, їдуть туди, навіть наражаючись на різного роду небезпеки, але вони відчувають свій обов'язок бути разом зі своїми людьми.

Я ПРИЙДУ З ВІЙНИ І ГЛЯНУ В ОЧІ

Я прийду з війни і гляну в очі
Тому, хто каже, що жити не хоче.
Кому набридла робота,

нудне телебачення,
Розповім трішки, що бачив я...
Кому надто зимно вночі, сильна спека днем,
Чекали задовго таксі, змогли під дощем,
Як ми боялись заснути, навіть на мить,
Від пострілів «градів», ще й гроза гримить.
Та ми звикли спати під шум мінометів,
Чергували, щоб інші «дрімнули»... не в наметі...

Ми спали, там, брате, у ямах холодних,
Де гріють лиш мрії і туга за домом.
Бувало, що пили воду з калюж,
Вечеря для десятка – один підсмажений вуж.
В нас не було простуд, а може й були.
Ніхто і ніколи про це не говорив.
Найстрашніше до чого там звикаєш,
Це, що кожного дня когось втрачаєш.
І не знаєш – може завтра ти...
Але ми вже звикли... Змогли... Змогли...

Ми не герої, як ви говорите...
Тут люди дуріють, стають душевнохворими...
Це все від війни, від великого горя,
Але більшість – сильна.
Сильніша крові і болю.
Ми тут, бо ви там маєте жити у спокої,
Ми тут, бо так само хочемо миру.
І навіть, коли я лежу в окопі,
Ніколи не думаю про могилу...
Я мрію про дім, про роботу, сім'ю,
Як же хочу скинути з себе броню!
Допоможи, полюби життя,
Там де мир, там – щастя.
Не шукай собі зла.

Вадим Вовк,
воїн української армії, учасник боїв за донецьке
летовище. Подано за інтернетсторінкою «Об'єднання
дружин і матерів бійців учасників АТО»

СЕРГІЙ ЖАДАН: ПРОЩАВАЙ, ЗБРОЄ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Чекати від агресора, який уже порушив усі можливі угоди та норми, що він раптово погодиться відмотати все назад – щонайменше наївно. На що тоді розраховував новий український президент – важко зрозуміти. Звідки ця наївна віра в те, що з окупантом можна домовитись? Можливо, від тотального нерозуміння ситуації. А, можливо, від того, що жодної віри і не було. Було просте бажання сподобатися своєму виборцеві, сказати йому те, що він хоче почути, пообіцяти те, що йому, виборцеві, нині найбільш необхідно – завершення війни, що триває вже котрий рік.

А ось скептики відразу після завершення президентських перегонів і зміни влади говорили,

що проблеми нового президента почнуться, щойно він від абстрактних обіцянок спробує перейти бодай до чогось конкретного.

Десь так воно все й відбувається. Не візьмусь гадати, що думають нині про президента його вчорашні виборці, розчаровані вони в ньому чи далі сподіваються на диво, але ж не могли вони не помітити зміни в риториці свого обранця? Ну, ось, скажімо, його версенева промова в ООН, де вже немає жодного «домовитись посередині», натомість є Росія як агресор і заклик до світу підтримати Україну в захисті своїх територій. Навіть попри те, що промову цю президент завершив дивним пасажем

із Гемінгвейвського роману «Прощавай, зброє»: «Війну неможливо виграти перемогами. Той, хто виграве війну, ніколи не переставе воювати...».

Твердження, красиве для художнього тексту, проте не зовсім зрозуміле для країни, яка шостий рік відстоює своє право на незалежність. Разом із тим – сентенція, абсолютно не випадкова для нової влади, з її бажанням цю війну все таки виграти, проте необов'язково за допомогою перемог. Логічне в цьому випадку питання – а чим ще можна виграти війну, провисає в повітрі, як і більшість передвиборних обіцянок президента. Схоже, всі його спроби вигадати новий український велосипед (якби це комічно в його випадку не звучало) розбиваються об жорстку цегляну кладку реальності. Ніхто

не виграве війни без перемог. Ніхто не здатен захистити свою територію, приймаючи умови загарбника. Відводячи війська, ти не наближаєшся до перемоги.

Зрозуміло, що війну завершити важко. Особливо, коли не ти її починав. Зрозуміло, що в цьому випадку безпорадність нової влади, яка просто повторює риторику влади попередньої, не викликає жодної зловтіхи. Зрозуміло, що після президентських виборів ця війна не стала персональною війною нового президента – вона й далі лишається війною України проти окупанта (навіть якщо частина громадян нашої країни вперто її не помічають).

Питання тут лише в тому, чи зрозуміло це самому президенту? Чи розуміє він, що на його умовах ніхто з ним домовлятися не збирається? Чи розуміє він, що війну не завершиш,

просто «припинивши стріляти»? Чи розуміє, що це саме він, а не його попередники, несе тепер моральну відповідальність за кожного загиблого українця? І що покластися в цій ситуації він – президент країни, що воює, – може саме на тих, кого він нині так недвозначно ігнорує: на військових і добровольців, на волонтерів та активістів, які шостий рік тримають лінію фронту, які напевне знають – ти можеш не помічати війни, але немає жодної гарантії, що вона згодом не помітить тебе. Гемінгвей, між іншим, теж писав про щось подібне – не питай, по кому дзвонить дзвін: він дзвонить і по тобі. Програну війну неможливо відіграти назад, провина за поразку буде лежати на всіх, хто відмовився від боротьби. Просто Гемінгвея треба читати уважніше.

Сергій Жадан, DW

ХТ

ГОЛОДІВКА (8)

(травень – листопад 1989)

Останні дні пікету проводимо біля воріт старовинного Данилівського монастиря. Стоїмо, а вірніше переступаємо з ноги на ногу: мороз не дає спокійно стояти.

Біля нас проходить старенький священник у вилинялій рясі, підбадьорює, благословить. Інший, дуже похилого віку старець, якого підтримують під руки два юнаки, має на голові клобук з написом «сохрані, заступі, благославі», кланяється нам і ми відповідаємо шанобливим поклоном. Хлопці підводять його до машини, допомагають сісти; одяга на ньому старенька, машина явно чужа, найнята: видно не в розкошах живе, зате скільки тепла, багатства в доброті очей, в усміху! Якби ж то люди простягнули нарешті до себе руки взаєморозуміння, руки любові!

На свято Михайла, 21 листопада, йдемо під резиденцію Пімена, де ще недавно пікетували разом з групою студентів, учасників студентського форуму в Москві. Що-

▲ Іван Бойчук з Кутів на Косівщині з невідомою жінкою

разу нас тут зустрічають дуже неприязно, намагаються доказати неправильність нашої позиції, несуттєвість, неправомірність наших вимог, необізнаність в історії. Хоча й самі не висувають ніяких контраргументів, окрім пихатого, самовпевненого заперечення, притаманного російському православ'ю ще з часів Івана Грозного: «нет і бити не может!». Одначе на цей раз святкові «ковбаса та чарка» (все-таки церковне свято) зробили свою справу, то ж сварка нас минула.

Стоїмо, тупцюємо. Поруч з нами під стіною скоцюрбилися три бабусі з Підмоскві: пікетують бідолахи ще з квіт-

ня, домагаючись повернення свого душпастиря, переведеного всупереч волі парафіян в іншу парафію. «Ми не маємо стільки грошей, як наш новопризначений священник, який заплатив за призначення в нашу парафію, а на одне прохання тут ніхто не зважає...» Мабуть, їх правда. Газета помістила невеличку статтю про них. Одна пора року змінювала іншу. Й голодівку тримали старенькі, одначе, патріархія великої турботи до долі своїх вірних не проявила...

Ніхто у той день не встрявав з нами у суперечки, нікому не було до нас діла – важливіше було святкувати

за столом Пімена. То ж влаштувавши невеличкий тут таки на вулиці концерт з релігійних співів, наша громадка розійшлась додому. Нас минали блискучі чорні «Чайки», елегантні «Волги», ряд інших машин, перед якими президентський сторож раз у раз люб'язно відкривав ворота. Проймаюла повз нас заклопотана компанія з величезними, незважаючи на зимову пору, букетами квітів. Інша, з господарськими торбами, вщент перевантаженими наїдками та напінками, теж намагалася якнайшвидше добратися до резиденції. Як видно, свято Михайла згуртувало тут біля себе паству не зовсім аскетичну... Що ж, всякому своє!

Знову стіни Данилівського монастиря, звідки нас, грубо лаючись, намагається прогнати моложавий прислужник. Пробігає повз нас, на хвилю зупиняючись, і середнього віку віруючий, читає плакати. Раптово його прориває: «Проклятіє уніати!». І дивлячись прямо у вічі, розлючено кидає: «Вот, сейчас пайду, помолюсь, а потом буду вазвращаться – горло перережу!». «Ото віруючий», – розгублено кажуть наші пікетувальники.

Одні проганяють, інші просять принести світліну митрополита А. Шептицького та Й. Сліпого. Як видно, і тут немає одностайності думок...

Після Данилівського знову дім єпархії. Вечері з жалем проводжаємо додому тернопільчан – скромні сердечні люди, терпеливо, без нарікань, переносять всі злигодні. Щасливі, що можуть прислужитися спільній справі, рідній Церкві.

Болить серце за наш віками поневолений, ошуканий злісними сусідами нарід. Скільки сил для його визволення покладено на вівтар Вітчизни, а ще скільки жертв доведеться скласти, щоб велетень-наймит став господарем на своїй полі, в своєму домі... (далі буде)

Ярослава Людкевич (каралася в радянських концтаборах в роках 1949–1956, на заслання з 1956 по 1966 р.)

ВЛАДИКА КЕН НОВАКІВСЬКИЙ – ДРУГИЙ ПРАВЛЯЧИЙ ЄПИСКОП ЛОНДОНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УГКЦ

15 січня у Ватикані повідомлено про те, що Папа Франциск призначив Єпархом Лондонської єпархії Пресвятої Родини УГКЦ преосвященного владу Кена Новаківського, переніши його з Нью-Вестмінстерської єпархії УГКЦ в Канаді. Апостольським адміністратором Нью-Вестмінстерської єпархії Святіший Отець призначив преосвященного владу Давида Мотюка, Єпарха Едмонтонського в Канаді.

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Владика Кенет Новаківський народився 16 травня 1958 р. в Канаді, де закінчив вищі богословські студії, які потім поглибив у Римі, у Папському університеті св. Томи Аквінського. Приймавши 19 серпня 1989 р. ієрейські священня в Саскатунській єпархії у Канаді, повернувся до Риму та почав навчатися на факультеті канонічного права Папського Східного Інституту. У 1991 році, супроводжуючи блаженнішого Мирослава-Івана кардинала Любачівського, о. Кен приїхав

в Україну, де був віце-канцлером Верховного Архієпископа, виконував інші важливі адміністративні служіння, став одним із засновників української гілки «Карітас».

Повернувшись 2001 р. на батьківщину, о. Кен Новаківський був ректором української семінарії Святого Духа в Оттаві, а від липня 2006 року – канцлером Саскатунської єпархії в Канаді, доки 1 червня 2007 р. не було повідомлено про те, що Папа Бенедикт XVI призначив його Єпархом Нью-Вестмінстерським. Єпископські священня та інтронізація відбули-

ся 24 липня того ж року.

ЄПАРХІЯ В ЛОНДОНІ

Сім років тому, 18 січня 2013 р., у Ватикані було повідомлено про те, що Папа Бенедикт XVI підніс до гідності єпархії тодішній Апостольський Екзархат для українців візантійського обряду, надаючи їй титул Єпархія Пресвятої Родини з осідком у Лондоні. Апостольський Екзархат для українців візантійського обряду в Англії та Уельсі було створено

С-на: Синод єпископів УГКЦ

в 1957 році, а у 1968 році його юрисдикцію поширено на всю Великобританію.

о. Тимотей Т. Коцур, ЧСВВ, Радіо Ватикан

ХІ

ЛЬВІВСЬКИЙ ПОГРОМ: 101 РІК ПОТОМУ

Якщо минулого року [2018] приблизно в ці [листопадові] дні рано-вранці до схід сонця ви бачили у центрі Львова імпазантного сивого чоловіка, який замислено блукав вулицями, поглядаючи на годинник і стривожено роззираючись навкруг, можете бути певні – це був Гжегож Гауден. Він збирав матеріали для своєї книжки, і йому важливо було дізнатися, коли і як у ці дні у Львові світає.

Лиха без добра не буває – тільки так можна пояснити ситуацію, коли щойно після приходу до влади в Польщі партія PiS звільнила з посади директора Інституту Книжки Гжегожа Гаудена, а він, отримавши купу вільного часу, всівся за писання книжки. Думаю, якби функціонери польської влади знали, яку книжку напише Гауден, то не спішили б його звільнити, а навпаки навантажили ще й новими обов'язками.

Бо Гауден написав книгу про львівський погром

22–23 листопада 1918 року, коли українська армія спішно відступила, а місто зайняли польські війська, після чого – рано-вранці до схід сонця – й розпочався пекельний погром у єврейській дільниці Львова. Книга називається «Lwów – kres iluzji», і кінець ілюзій для польського вуха резонує тут ще й кінцем Кресів. Як мінімум кінцем міфу про шляхетне й героїчне «звільнення» поляками Львова у 1918 році.

Lwów був єдиним із польських міст, що отримав найвищий військовий орден Virtuti militari; на здобутті й обороні цього міста, на славнозвісних «Львівських орлятах» базується один із центральних державницьких міфів відродженої Польщі. Книжка Гжегожа Гаудена пропускає цей міф через рентген, і за доблесним фасадом читач відкриває скелети невинних жертв погрому, мармизи мародерів і образ колективного боягузтва польського міщанства Львова.

Боягузтва, бо ж привабливий міф про орлят, підлітків і дітей, які йдуть воювати за Lwów, означає також і те, що дорослі битися й помирати не хотіли. Воліли ховатися по своїх кам'яницях, дотримуватися, так би мовити, нейтралітету, вичікувати, поки якась сила остаточно переважить. А коли переважила – зміс-

тити злобу на беззахисних євреях (українців боялися, бо вони мали армію і ще могли повернутися). А принагідно – погріти руки на єврейському майні. Били, вбивали, грабували, гвалтували у єврейській дільниці Львова не тільки кримінальні елементи чи п'яні солдати – до погромів охоче долучилася й місцева «сметанка»: багаті міщани, дами в капелюшках, офіцери.

Гауден події тих трьох днів описує без прикрас: «Каталог методів знущання з євреїв у Львові був багатий: побиття євреїв на вулиці, у казармах, в'язницях і під час примусових робіт, виривання борід і пейсів, розбивання єврейських крамниць і кіосків, грабунки й крадіжки в квартирах, гвалтування жінок, змушування євреїв стрибати по столах і лавах, вимагання викупів, примус танцювати на потіху солдатам, вуличні полювання на євреїв, яких використовували не тільки для робіт при військовій, але також і для обслуги дружин офіцерів і навіть коханок, змушування старих людей та інтелектуальної еліти Львова, інженерів, лікарів та адвокатів єврейського походження виконувати найпринизливіші роботи, збездечення єврейського цвинтаря та глум з єврейських похоронів» (с.371).

Хоча чому тільки впродовж трьох днів? Гауден

переконливо доводить, що тільки найактивніша фаза погрому тривала 72 години, натомість знущання з євреїв й грабування їхнього майна продовжувалося аж до кінця року, тобто повних шість тижнів. Усі факти ретельно зібрані й опрацьовані, аргументація – скрупульозна й системна.

Ця ретельність аж ніяк не зайва, адже автор розумів, що ця публікація спровокує у Польщі шквал критики і стане справжньою сенсацією. Інформацію про львівський погром у Польщі старанно стирали, приховували й замовчували. Почалося це ще в перші дні після погрому, але триває й досі. Тон коментарів і відгуків на цю книжку з боку польських праворадикалів та деяких офіційних осіб не залишає сумніву: багатьом і сьогодні хочеться, щоб ця кривава пляма не забруднювала героїчного стягу відродження незалежної Польщі 101 рік тому.

Цю книжку встигли обізвати антипольською, але на мій погляд усе якраз навпаки: це публікація справжнього польського патріота. Який хоче писатися своєю державою, тому замовчування злочинів для нього – принизливе. Юрист Гауден вимагає поіменно назвати винних і катів, бо допоки справедливості не встановлена, тінь за цей ганебний злочин

лежить на всій польській державі. Автор захищає громадян цієї держави – адже Польща не була і не є винятково країною одного етносу.

«І ось так польська ідея свободи народів і самовизначення націй, польський політичний месіанізм дійшли до форми свого виродження: крайнього польського національного егоїзму, який став ідеологією підкорення, етнічної ненависті й панування над іншими націями. А польський католицизм став релігією насилля і поневолення інших націй, релігією ворожості й зневаги для інших вірувань» (с.556), – пише Гауден про ті листопадові світанки 1918 року. Його категоричність зрозуміла: непокарані злочини минулого є прологом для ненависті в наш час.

Більшість матеріалів до свого дослідження Гжегож Гауден зібрав у львівських архівах, і під час читання мене мучило питання: чому цього раніше не зробили українські історики? Та перегорнувши останню сторінку, я зрозумів, що цю книжку мав написати саме поляк, більше того – польський патріот. Лише в такому разі книжка мала шанс бути почутою в Польщі, а пам'ять про невинних жертв – якщо не спокутуваною, то бодай відновленою.

Андрій Любка, «Збруч»

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібі скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на conto: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5